

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/77/2025
Identifikačné číslo spisu:	4220010542
Dátum vydania rozhodnutia:	10.02.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:4220010542.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Mariána Mačuru a JUDr. Beáty Javorkovej trestnej veci obvineného I. R., pre pokračovací zločin úverového podvodu spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 222 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona na neverejnom zasadnutí konanom 10. februára 2026 v Bratislave o dovolaní obvineného I. R. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 6. mája 2024, sp. zn. 2To/21/2024, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného I. R. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Komárno (ďalej tiež „okresný súd“) rozsudkom z 18. septembra 2023, sp. zn. 3T/94/2020, uznal obvineného ušlého I. R. (ďalej tiež „obvinený“) vinným z pokračovacieho zločinu úverového na tom skutkovom základe, že

1. po vzájomnej dohode obžalovaného a B. V., nar. X. R. XXXX, bytom Y., H. XXX/XX, ktorej predmetom bolo získanie úveru pre B. V. z Poštovej banky, a. s. Dvořákovo nábrežie 4, Bratislava, IČO: 31 340 890 obžalovaný I. R. v presne nezistený deň a nezisteným spôsobom zabezpečil nepravdivé potvrdenie o výške príjmu B. V. v spoločnosti J. C. kft. V, U., kde však táto nikdy nepracovala a teda nemala ani žiadny príjem, ktoré potvrdenie v presne nezistený deň pred uzavretím zmluvy o úvere č. 1374184856 zo 4. júla 2013 predložil v pobočke Poštovej banky v Komárne na ul. Damjanichovej, na základe čoho bol B. V. schválený a poskytnutý úver vo výške 5.000 eur, ktorú sumu si aj prevzala, z ktorej vzápätí presne nezistenú čiastku odovzdala I. R., pričom obžalovaný takto konal aj napriek tomu, že mal vedomosť o tom, že B. V. v skutočnosti v uvedenej spoločnosti nikdy nepracovala a bola len poberateľkou dávky v hmotnej núdzi, čím spôsobili Poštovú banku a. s. Bratislava škodu vo výške 8.420,28 eura;

2. po vzájomnej dohode obžalovaného a X. V., nar. X. L. XXXX, bytom Y., H. XXX/XX, ktorej predmetom bolo získanie úveru pre X. V. z Poštovej banky obžalovaný I. R. v presne nezistený deň a nezisteným spôsobom zabezpečil nepravdivé potvrdenie o výške príjmu X. V. v spoločnosti J. C. kft. V, U., kde však táto nikdy nepracovala a teda nemala ani žiadny príjem, ktoré potvrdenie v presne nezistený deň pred uzavretím zmluvy o úvere č. 1342603472 zo 16. júla 2013 predložil v pobočke Poštovej banky v Komárne na ul. Damjanichovej, na základe ktorého potvrdenia bol X. V. schválený a

poskytnutý úver vo výške 2.000 eur, ktorú sumu si aj prevzala, z ktorej vzápätí 1.000 eur odovzdala I. R., pričom obžalovaný takto konal aj napriek tomu, že mal vedomosť o tom, že X. V. v skutočnosti v uvedenej spoločnosti nikdy nepracovala a bola poberateľkou dávky v hmotnej núdzi, čím spôsobili Poštovej banke a. s. Bratislava škodu vo výške 3.814,03 eura;

3. po vzájomnej dohode obžalovaného a W. V., nar. X. F. XXXX, bytom Y., H. XXX/XX, ktorej predmetom bolo získanie úveru pre W. V. z Poštovej banky obžalovaný I. R. v presne nezistený deň a nezisteným spôsobom zabezpečil nepravdivé potvrdenie o výške príjmu W. V. v spoločnosti J. C. kft. V., U., kde však táto nikdy nepracovala a teda nemala ani žiadny príjem, ktoré potvrdenie v presne nezistený deň pred uzavretím zmluvy o úvere č. 1324108065 zo 17. júla 2013 predložil v pobočke Poštovej banky v Komárne na ul. Damjanichovej, na základe ktorého potvrdenia bol W. V. schválený a poskytnutý úver vo výške 2.000 eur, ktorú sumu si aj prevzala, z ktorej vzápätí 920 eur odovzdala I.Á. R., pričom obžalovaný takto konal aj napriek tomu, že mal vedomosť o tom, že W. V. v skutočnosti v uvedenej spoločnosti nikdy nepracovala a bola poberateľkou dávky v hmotnej núdzi, čím spôsobili Poštovej banke a. s. Bratislava škodu vo výške 3.823,88 eura;

4. po vzájomnej dohode obžalovaného a R. V., nar. X. U. XXXX, bytom Y., H. XXX/XX, ktorej predmetom bolo získanie úveru pre R. V. z Poštovej banky obžalovaný I. R. v presne nezistený deň a nezisteným spôsobom zabezpečil nepravdivé potvrdenie o výške príjmu R. V. v spoločnosti J. C. kft. V., U., kde však tento nikdy nepracoval a teda nemal ani žiadny príjem, ktoré potvrdenie v presne nezistený deň pred uzavretím zmluvy o úvere č. 1320450151 z 19. júla 2013 predložil v pobočke Poštovej banky v Komárne na ul. Damjanichovej, na základe ktorého potvrdenia bol R. V. schválený a poskytnutý úver vo výške 7.000 eur, ktorú sumu si aj prevzal, z ktorej vzápätí 1.280 eur odovzdal I. R., pričom obžalovaný takto konal aj napriek tomu, že mal vedomosť o tom, že R. V. v skutočnosti v uvedenej spoločnosti nikdy nepracoval a bol poberateľom dávky v hmotnej núdzi, čím spôsobili Poštovej banke a. s. Bratislava škodu vo výške 11.560,41 eura;

5. po vzájomnej dohode obžalovaného a E. E., nar. XX. I. XXXX, bytom Y., H. XXX/XX, ktorej predmetom bolo získanie úveru pre E. E. z Poštovej banky obžalovaný I. R. v presne nezistený deň a nezisteným spôsobom zabezpečil nepravdivé potvrdenie o výške príjmu E. E. v spoločnosti J. C. kft. V., U., kde však táto nikdy nepracovala a teda nemala ani žiadny príjem, ktoré potvrdenie v presne nezistený deň pred uzavretím zmluvy o úvere č. 1360550035 z 23. júla 2013 predložil v pobočke Poštovej banky v Komárne na ul. Damjanichovej, na základe ktorého potvrdenia bol E. E. schválený a poskytnutý úver vo výške 2.000 eur, ktorú sumu si aj prevzala, z ktorej vzápätí 920 eur odovzdala I. R., pričom obžalovaný takto konal aj napriek tomu, že mal vedomosť o tom, že E. E. v skutočnosti v uvedenej spoločnosti nikdy nepracovala a bola poberateľkou dávky v hmotnej núdzi, čím spôsobili Poštovej banke a. s. Bratislava škodu vo výške 3.884,26 eura;

6. po vzájomnej dohode obžalovaného a Z. V., nar. XX. L. XXXX, bytom Y., H. XXX/XX, ktorej predmetom bolo získanie úveru pre Z. V. z Poštovej banky obžalovaný I. R. v presne nezistený deň a nezisteným spôsobom zabezpečil nepravdivé potvrdenie o výške príjmu Z. V. v spoločnosti J. C. kft. V., U., kde však tento nikdy nepracoval a teda nemal ani žiadny príjem, ktoré potvrdenie v presne nezistený deň pred uzavretím zmluvy o úvere č. 1103407713 z 24. júla 2013 predložil v pobočke Poštovej banky v Komárne, na základe ktorého potvrdenia bol Z. V. schválený a poskytnutý úver vo výške 2.000 eur, ktorú sumu si aj prevzal, z ktorej vzápätí 1.450 eur odovzdal I.Á. R., pričom obžalovaný takto konal aj napriek tomu, že mal vedomosť o tom, že Z. V. v skutočnosti v uvedenej spoločnosti nikdy nepracoval a bol poberateľom dávky v hmotnej núdzi, čím spôsobili Poštovej banke a. s. Bratislava škodu vo výške 3.835,97 eura;

7. po vzájomnej dohode obžalovaného a W. V., nar. X. L. XXXX, bytom Y., H. XXX/XX, ktorej predmetom bolo získanie úveru pre W. V. z Poštovej banky obžalovaný I. R. v presne nezistený deň a nezisteným spôsobom zabezpečil nepravdivé potvrdenie o výške príjmu W. V. v spoločnosti J. C. kft. V., U., kde však tento nikdy nepracoval a teda nemal ani žiadny príjem, ktoré potvrdenie v presne nezistený deň pred uzavretím zmluvy o úvere č. 7476439586 z 25. júla 2013 predložil v pobočke Poštovej banky v Komárne, na základe ktorého potvrdenia bol W. V. schválený a poskytnutý úver vo výške 2.000 eur, ktorú sumu si aj prevzal, z ktorej vzápätí presne nezistenú čiastku odovzdal I. R., pričom obžalovaný takto konal aj napriek tomu, že mal vedomosť o tom, že W. V. v skutočnosti v uvedenej spoločnosti nikdy nepracoval a bol poberateľom dávky v hmotnej núdzi, čím spôsobili Poštovej banke a. s. Bratislava škodu vo výške 3.718,64 eura;

8. po vzájomnej dohode obžalovaného a L. Č., nar. XX. L. XXXX, bytom Y., H. XXX/XX, ktorej predmetom bolo získanie úveru pre L. Č. z Poštovej banky obžalovaný I.Á. R. v presne nezistený deň a nezisteným spôsobom zabezpečil nepravdivé potvrdenie o výške príjmu L. Č. v spoločnosti J. C. kft. V., U., kde však táto nikdy nepracovala a teda nemala ani žiadny príjem, ktoré potvrdenie v presne nezistený deň pred uzavretím zmluvy o úvere č. 1325952826 z 19. augusta 2013 predložil v pobočke Poštovej banky v Komárne na ul. Damjanichovej, na základe ktorého potvrdenia bol L. Č. schválený a poskytnutý úver vo výške 2.000 eur, ktorú sumu si aj prevzala, z ktorej vzápätí 1.500 eur odovzdala I.Á. R., pričom obžalovaný takto konal aj napriek tomu, že mal vedomosť o tom, že L. Č. v skutočnosti v uvedenej spoločnosti nikdy nepracovala a bola poberateľkou dávky v hmotnej núdzi, čím spôsobili Poštovej banke a. s. Bratislava škodu vo výške 3.896,88 eura;

9. po vzájomnej dohode obžalovaného a U. V., nar. X. F. XXXX, bytom Y., H. XXX/XX, ktorej predmetom bolo získanie úveru pre U.É. V. z Poštovej banky obžalovaný I. R. v presne nezistený deň a nezisteným spôsobom zabezpečil nepravdivé potvrdenie o výške príjmu U. V. v spoločnosti J. C. kft. V., U., kde však táto nikdy nepracovala a teda nemala ani žiadny príjem, ktoré potvrdenie v presne nezistený deň pred uzavretím zmluvy o úvere č. 1378291970 z 3. septembra 2013 predložil v pobočke Poštovej banky v Komárne na ul. Damjanichovej, na základe ktorého potvrdenia bol U. V. schválený a poskytnutý úver vo výške 2.000 eur, ktorú sumu si aj prevzala, z ktorej vzápätí 1.400 eur odovzdala I. R., pričom obžalovaný takto konal aj napriek tomu, že mal vedomosť o tom, že U. V. v skutočnosti v uvedenej spoločnosti nikdy nepracovala a bola poberateľkou dávky v hmotnej núdzi, čím takto spôsobil Poštovej banke škodu vo výške 3.962,09 eura;

ktorým konaním spôsobili Poštovej banke a. s. Bratislava škodu vo výške 46.916,44 eura - pričom obžalovaný I. R. takto konal napriek tomu, že bol rozsudkom Okresného súdu Komárno z 26. marca 1992, sp. zn. 4T/29/91, s právoplatnosťou 4. novembra 1992, odsúdený za trestný čin ublíženia na zdraví spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 222 ods. 1 a iné Trestného zákona č. 140/1961 Zb. na trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov a 3 mesiacov so zaradením do I. NVS, ktorý vykonal 25. februára 1997 a rozsudkom Krajského súdu Bratislava z 21. októbra 1997, sp. zn. Z-2-1T/110/94, s právoplatnosťou 14. novembra 1997, odsúdený za trestný čin podvodu spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 250 ods. 1, ods. 4 a iné Trestného zákona č. 140/1961 Zb. na trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov so zaradením do III. NVS, ktorý vykonal 27. júna 2001.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 222 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona s poukazom na § 36 písm. l), § 37 písm. m) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov a 7 mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia. Okresný súd podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal poškodených E. N. s.r.o., so sídlom Y. O. XA, V. a V. N., a.s., so sídlom X. XXX/A, V., s uplatnenými nárokmi na náhradu škody na civilný proces.

Obhajca obvineného ušlého na základe pokynu obvineného ušlého napadol uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním (č. l. 1086, 1111). Krajský súd v Nitre (ďalej tiež „krajský súd“) rozsudkom zo 6. mája 2024, sp. zn. 2To/21/2024, podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste, a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému ušlému uložil podľa § 222 ods. 4 Trestného zákona, s prihliadnutím na poľahčujúcu okolnosť uvedenú v § 36 písm. l) Trestného zákona a nezistiac príťažujúce okolnosti uvedené v § 37 Trestného zákona, postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 5 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov 3 mesiace, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Proti rozsudku krajského súdu, ktorý bol obhajcovi obvineného ušlého doručený 24. júna 2024, podal obvinený prostredníctvom obhajcu 7. októbra 2025 dovolanie (č. l. 1318 - 1319) a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku obvinený prostredníctvom obhajcu uviedol, že súdy nepostupovali v konaní a pri rozhodovaní správne, keď konali proti nemu ako proti ušlému, pretože na to neboli splnené podmienky ustanovené v § 358 ods. 1 Trestného poriadku, pretože sa nevyhýbal

trestnému konaniu pobytom v cudzine a ani sa neskrýval. V tejto súvislosti uviedol, že súdu bolo a je známe miesto jeho pobytu v Anglicku, tak ako to vyplýva zo spisu (napr. európsky zatýkací rozkaz z 27. februára 2015, sp. zn. 2T/56/2014, X F. E. V., V. XRD R., a iné listiny). Pokračoval, že okresný súd opatrenie z 22. marca 2022 žiadnym spôsobom neodôvodnil, čo obvinený nepovažoval za správne; len v ňom uviedol, že toho času je pobyt obžalovaného na neznámom mieste, čo však podľa neho nezodpovedá skutočnosti, nakoľko súd poznal miesto jeho pobytu a toto vyplýva aj z listín zaslaných z Anglicka, z ktorého ho odmietli vydať. Konaním súdu proti obvinenému ako ušlému bol podľa neho porušený nielen Trestný poriadok, ale tiež bolo porušené ústavné jeho právo na obhajobu a na spravodlivý proces, keď bolo vykonané hlavné pojednávanie na okresnom súde a verejné zasadnutie na krajskom súde v neprítomnosti obvineného, pričom na hlavnom pojednávaní boli vykonané dôkazy, z ktorých súdy pri rozhodovaní vychádzali a teda neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Súd podľa obvineného nevyužil ani možnosť, ktoré mu Trestný poriadok umožňuje v takýchto situáciách, a to napríklad uskutočniť výsluch obvineného formou videokonferencie - telemostu z Anglicka, čo obvinený nepovažoval za správne, pričom by sa výsluchu prostredníctvom telemostu - videokonferencie zúčastnil a uviedol by skutočnosti na svoju obhajobu, čo však nemohol, keďže vypočutý pred súdom nebol.

Obvinený ďalej namietal, že krajský súd nevyhovел návrhu obhajcu na prerušenie konania z 29. apríla 2024, nakoľko zákon č. 40/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Trestný zákon priniesol rozsiahlu a zásadnú zmenu právnej úpravy trestných kódexov, pričom tento zákon už bol prijatý v čase rozhodovania krajského súdu a jeho aplikácia by bolo podľa neho priaznivejšia a v jeho prospech. Poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2024, sp. zn. PL. ÚS 3/2024. Argumentoval, že pri absencii uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, publikovaného pod č. 41/2024 Z. z., by podľa článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a aj podľa platného a účinného § 2 Trestného zákona, ako i po nadobudnutí účinnosti uvedeného zákona č. 40/2024 Z. z., by museli byť na prejednávany prípad aplikované aj ustanovenia článku I zákona č. 40/2024 Z. z., pretože sú pre obvineného priaznivejšie už len z hľadiska novej úpravy výšky škody podľa § 125 ods. 1 Trestného zákona, ako kvalifikačného znaku trestného činu (išlo by po novom o § 222 ods. 3 Trestného zákona s trestnou sadzbou 2 až 8 rokov a nie 5 až 12 rokov ako to bolo u obvineného), ako aj ustanovenia o ukladaní trestov (pri opätovnom spáchaní zločinu sa zvyšuje po novom dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu a nie tak ako to bolo u obvineného o jednu polovicu). Dodal, že podľa článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (aj podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona) tak mali byť v prejednávanom prípade aplikované aj ustanovenia článku I. zákona č. 40/2024 Z. z., účinného od 15. marca 2024, ak by ich účinnosť nebola pozastavená vyššie uvedeným uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Podľa názoru obvineného je porušením práva na spravodlivý proces, že krajský súd v čase rozhodovania vedel o predmetnom uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky a rozsahu pozastavenia účinnosti právnych predpisov z neho vyplývajúcich a teda, že v krátkom čase bude účinný Trestný zákon podľa ktorého nebude možné uložiť trest, aký uložil v napadnutom rozhodnutí, keďže je pre obvineného prísnejší a napriek tomu rozhodol na verejnom zasadnutí 6. mája 2025 a uložil obvinenému trest odňatia slobody 7 rokov a 3 mesiace, pričom od 6. augusta 2024 by bol obvinený v sadzbe 2 až 8 rokov podľa § 222 ods. 3 Trestného zákona a nie podľa § 222 ods. 4 Trestného zákona v sadzbe 5 až 12 rokov, pričom by mu bolo možné uložiť aj trest odňatia slobody s podmieneným odkladom, za tých istých úvah, na základe ktorých krajský súd rozhodol. Obvinený poznamenal, že súdy by mali postupovať z úradnej povinnosti tak, že trestné konania, resp. stíhania prerušia podľa § 318 ods. 1 Trestného poriadku, nakoľko nastala niektorá z okolností uvedených v § 228 ods. 2 Trestného poriadku [konkrétne v písmene e)] nakoľko pozastavenie účinnosti novely Trestného zákona by malo byť v konkrétnej prejednávanej veci považované za rozhodné pre rozhodnutie vo veci samej (nie rozhodné pre postup súdu, ale pre rozhodovanie súdu vo veci) - a to na základe imperatívu článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, pričom vedomosť súdu o priaznivejšej úprave bola podľa obvineného zjavná. Dodal, že išlo o porušenie základného práva dotknutého subjektu uvedeného v článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky. Alebo súdy mali s konaním počkať (nešlo o väzobnú vec) až do nadobudnutia účinnosti právnych predpisov v spojitosti s rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky, keďže rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo známe a čakalo sa len na dátum nadobudnutia

účinnosti.

Obvinený pokračoval v argumentácii, že 15. marca 2024 vznikla nová legislatívne-právna situácia v tom, že v tento deň mala nadobudnúť účinnosť predmetná novela Trestného zákona. Teda týmto dňom mala začať už aj aplikácia jej obsahu orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi. Tejto aplikovateľnosti však bolo „zabránené“ rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorým bola pozastavená účinnosť tejto novely. Poznamenal, že z písomného odôvodnenia rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (z 28. februára 2024, sp. zn. PL. ÚS 3/2024) z bodu č. 72 pritom vyplýva, že rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky o pozastavení účinností právneho predpisu, jeho častí alebo niektorého ustanovenia sa eliminuje spôsobilosť právneho predpisu normatívne a s právnou záväznosťou regulovať spoločenské vzťahy v nadväznosti na právnom predpisom predpokladané skutkové deje. K tomuto je v tomto bode dôvodov rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky súčasne vysvetlené, že k takejto „eliminácii spôsobilosti“ môže rovnocenne dôjsť: 1) pozastavením trvania už nadobudnutej účinnosti právneho predpisu alebo 2) pozastavením možnosti právneho predpisu nadobudnúť účinnosť. Ústava Slovenskej republiky v článku 125 ods. 2 pritom používa jednotný pojem „pozastavenie účinnosti“ nepadnutých právnych predpisov, ich častí, prípadne niektorých ich ustanovení. Z vyššie uvedených dôvodov rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky pritom podľa obvineného vyplýva, že k pozastaveniu účinnosti s rovnakými dôsledkami môže dôjsť ako k účinným právnym predpisom tak aj k právnym predpisom, ktoré ešte nenadobudli účinnosť. Ústavný súd Slovenskej republiky pritom vo výroku v bode 2. použil rovnaké slovné spojenie „Pozastavuje účinnosť“ ako je uvedené v § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku - „pozastaví účinnosť“, čo predstavuje jednu z podmienok pre prerušenie trestného stíhania. Z pohľadu splnenia tejto podmienky pre takýto procesný postup je potom podľa obvineného irelevantné, či sa „pozastavenie“ vzťahuje na už účinný právny predpis alebo na právny predpis, ktorý v určitý deň nenadobudol účinnosť práve len v dôsledku „dočasného“ rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky. Po prípadnom, hoci aj krátkom (napr. jeden deň) nadobudnutí účinnosti právneho predpisu, ktorým je predmetná novela Trestného zákona a po následnom pozastavení jej účinnosti, použitie § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku o prerušení trestného stíhania by sa stalo bezpredmetným, pretože podľa článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a nadväzujúceho § 2 ods. 1 Trestného zákona by boli takéto „pozastavené“ ustanovenia právneho predpisu priamo použiteľné, ak by boli pre páchatel'a priaznivejšie. Práve z dôvodu takéhoto možného „prospechu“ páchatel'a bolo podľa obvineného potrebné prerušiť trestné stíhanie v prípadoch „odloženej“ účinnosti právneho predpisu. Ustanovenie § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku je kogentnej povahy a ukladá obligatórnu povinnosť trestné stíhanie prerušiť pri splnení tam uvedených podmienok. Splnenie druhej podmienky pre prerušenie trestného stíhania podľa § 238 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku v podobe významu právneho predpisu pre konanie alebo rozhodnutie vo veci samej obvinený uviedol, že toto je zrejme už len z dôvodu novej úpravy výšky škody podľa § 125 ods. 1 Trestného zákona, ako kvalifikačného znaku trestného činu podvodu a novej úprave pri ukladaní trestu, tak ako už vyššie uviedol.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací vyslovil, že rozsudkom krajského súdu a rozsudkom okresného súdu bol porušený zákon v príslušných ustanoveniach, v neprospech obvineného. Zároveň obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu a aby prikázal okresnému súdu vec v potrebnom rozsahu prerokovať a rozhodnúť.

Okresná prokurátorka príslušnej okresnej prokuratúry (ďalej len „prokurátorka“) v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného uviedla, že z formulácie § 358 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že konanie proti ušlému možno vykonať proti tomu, kto sa vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine alebo tým, že sa skrýva. Z vetnej skladby tohoto procesného ustanovenia je podľa prokurátorky zrejmé, že zákonodarca rozlišuje dve rovnocenné možnosti jeho uplatnenia - jednak v prípade že sa trestnému konaniu obvinená osoba vedome vyhýba pobytom v zahraničí, alebo tým, že sa skrýva. Zo strany obvineného ide o prvú formu - územie Slovenskej republiky opustil s vedomím, že je proti nemu vedené trestné stíhanie za rozsiahly pokračovací trestný čin, uzatvoril s prokurátorom dohodu o vine a treste a po vysvetlení, že zakrátko bude o návrhu na schválenie dohody rozhodovať súd, opustil územie Slovenskej republiky. Je podľa prokurátorky pravdou, že súdu sa podarilo dodatočne zistiť adresu

obvineného vo Veľkej Británii, vydal na neho opakovane európsky zatýkací rozkaz, konajúce britské orgány ho však odmietli realizovať na základe obvineným fabulovanej rasovej perzekúcie jeho rodiny v území Slovenska pred britským súdom. Okolnosť, že adresa obvineného v cudzine je známa, podľa prokurátorky nevylučuje záver, že sa trestnému konaniu vyhýba, ak by známa nebola, išlo by o použitie druhej alternatívy - skrývaniu sa. Pokračovala, že európska judikatúra sa opakovane zaoberala prípadmi, keď sa pred súdnymi inštanciami konalo v neprítomnosti obvineného. V prípadoch konania in contumaciam (v terminológii Trestného poriadku konanie proti ušlému) takýto postup článok 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zásadne (ďalej len „Dohovor“) nevylučuje. Poukázala na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a uviedla, že v prípade právoplatného odsúdenia v rámci konania proti ušlému, ak Trestný poriadok pripúšťa vykonanie nového súdneho konania na požiadanie obvineného, je takéto právoplatné odsúdenie in contumaciam možné považovať za súladné s článkom 6 Dohovoru za predpokladu, že obvinený si je vedomý, že je proti nemu vedené trestné stíhanie, pozná obsah obvinenia a z vlastnej vôle sa zriekol práva zúčastniť sa na hlavnom pojednávaní, resp. sa vyhýba spravodlivosti, pričom je v konaní proti ušlému riadne zastúpený obhajcom. Analogicky poukázala aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. júna 2007, I. ÚS 15/07.

Zopakovala, že obvinený mal vedomosť o svojom trestnom stíhaní, prebehlo proti nemu štandardné vyšetrovanie, osobne uzatvoril s prokurátorom dohodu o vine a treste, po čom opustil územie Slovenskej republiky, zmenu miesta pobytu orgánom činným v trestnom konaní neoznámil, mal vedomosť o hroziacom nepodmienečnom treste odňatia slobody, podľa prokurátorky nemožno pochybovať, že bol informovaný o skutkových a právnych dôvodoch trestného stíhania vedeného proti nemu a vedome sa konaniu a hroziacemu trestu vyhýba pobytom v zahraničí. Poznamenala, že jeho obhajoba v konaní pred okresným súdom bola riadne zabezpečená ustanoveným obhajcom. Okresný súd podľa nej vyvinul maximálne úsilie na zabezpečenie osobnej účasti sťažovateľa na hlavnom pojednávaní a len po tom, čo bolo zrejmé, že o trestnom stíhaní a o jeho predmete je informovaný a trestnému stíhaniu sa vyhýba, rozhodol o tom, že bude konať proti obvinenému ako proti ušlému. Dodala, že ak motívom jeho pobytu v inom štáte nebola snaha vyhnúť sa trestnému stíhaniu, mohol sa dostaviť a zúčastniť sa ho (so súdom a obhajcom komunikoval a mal o ňom vedomosť).

Ohľadom ďalšej dovolacej námietky, že súdy v jeho konaní rozhodli nezákonne, nakoľko mali prerušiť trestné stíhanie podľa § 228 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku z dôvodu, že Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením z 28. februára 2024, č. k. PL. ÚS 3/2024-112, pozastavil účinnosť niektorých článkov zákona č. 40/2024 Z. z., prokurátorka uviedla, že tento právny názor bol prekonaný a vyvrátený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2024, sp. zn. 2 Tost 24/2024, podľa ktorého obligatórne dôvody prerušenia trestného stíhania vymenované v § 228 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku, sú tvorené či už faktickými alebo právnymi prekážkami, ktoré ak nastanú, objektívne súdu znemožňujú na určitý čas vo veci konať a rozhodnúť. Takouto právnou prekážkou by nepochybne bolo, ak by Ústavný súd Slovenskej republiky pozastavil účinnosť niektorého z trestných činov uvedených v osobitnej časti aktuálne platného a účinného Trestného zákona, teda súdu by absentovalo zákonné ustanovenie, podľa ktorého by mohol posúdiť trestnosť skutku popísaného v obžalobe. Podľa názoru prokurátorky, o takýto prípad však v predmetnej veci nejde, nakoľko Ústavný súd Slovenskej republiky svojim uznesením pozastavil účinnosť novely Trestného zákona, a to ešte pred tým, ako predmetná novela účinnosť skutočne nadobudla. Podľa schváleného znenia zákona mala novela Trestného zákona nadobudnúť účinnosť 15. marca 2024, pričom uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorým bola jej účinnosť pozastavená, bolo v Zbierke zákonov vyhlásené 11. marca 2024. Je tak podľa prokurátorky zrejmé, že novela Trestného zákona zákonom č. 40/2024 Z. z. doposiaľ nenadobudla účinnosť (z dôvodu pozastavenie jej účinnosti) a teda na predmetnú trestnú vec sa doposiaľ reálne nemohla vzťahovať. Z tohto dôvodu je jej použitie v predmetnej veci stále len v hypotetickej rovine, a prichádza do úvahy len v prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky vysloví súlad v novele uvádzaných ustanovení aplikovateľných na predmetnú vec, s Ústavou Slovenskej republiky.

Z týchto dôvodov prokurátorka navrhla, aby dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením podané dovolanie odmietol v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Trestného poriadku a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnení dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až písm. n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných alebo hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Pokiaľ ide o obvinenými označený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, najvyšší súd stabilne judikuje, že právo na obhajobu je potrebné v zmysle tohto dovolacieho dôvodu chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Trestného poriadku). Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcich „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní, na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, vyplýva z článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor. Podľa článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Porušenie práva na obhajobu je podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je však koncipovaný oveľa užšie, keďže nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu ale len porušenie tohto práva zásadným spôsobom. Pri posudzovaní, či v danom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného, a aby sa na tieto v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo.

Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku je potrebné vo všeobecnosti uviesť, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Nemožno ním napadnúť spôsob hodnotenia dôkazu súdom, keďže nesprávne hodnotenie dôkazu možno napraviť v odvolacom konaní, nie však v konaní o dovolaní. Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu

jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých, vo veci vykonaných dôkazov, dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Možno opakovane podotknúť, že podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku dôkazy v každom prípade hodnotí súd a prípadný nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov zo strany procesných strán nezakladá žiaden dovolací dôvod.

V tejto súvislosti sa žiada pripomenúť, že Trestný poriadok výslovne ustanovuje, že orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom. Z § 119 ods. 3 Trestného poriadku vyplýva, že dôkazným prostriedkom je procesný úkon, pomocou ktorého orgán činný v trestnom konaní alebo súd získava poznatky dôležité na objasnenie veci. Dôkazom je priamy poznatok alebo výsledok činnosti orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, ktorý získal pomocou dôkazného prostriedku a slúži na objasnenie skutočností, ktoré sú predmetom dokazovania. Podmienkou, aby dôkazom mohlo byť naozaj „všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci“, je, aby išlo o dôkazy získané zákonným spôsobom. Za zákonný spôsob získania dôkazu z dôkazných prostriedkov v zmysle § 119 ods. 3 Trestného poriadku („z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona“) treba podľa judikatúry považovať jednak splnenie formálnych (procesných) podmienok, vyžadovaných Trestným poriadkom alebo iným osobitným zákonom na vykonanie konkrétneho dôkazu, a jednak splnenie materiálnych (obsahových) podmienok, t. j. aby úkon, použitý dôkazný prostriedok na vykonanie, resp. získanie dôkazu, bol zameraný na zistenie tých skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 38/2003-I, a ZSP 74/2006). Zároveň netreba opomenúť aj § 119 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého strana môže dôkaz obstať alebo dať návrh na jeho vykonanie, avšak sama ho vykonať nemôže. Predmetná činnosť náleží len orgánom činným v trestnom konaní, prípadne súdu.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa článku 6 Dohovoru. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 24/2020-I).

Pokiaľ ide o vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku, treba zároveň dodať, že ak dovolateľom tvrdená nezákonnosť dôkazov spočíva v zásadnom porušení jeho práva na obhajobu, ku ktorému malo dôjsť pri ich vykonaní, takto vecne vymedzená chyba zodpovedá (v prípade jej preukázania) iba dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, ktorý je v tomto prípade vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa písm. c) tohto ustanovenia v pomere špeciality. Pritom platí, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené podľa § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012-I). Povedané inými slovami, pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia dovolateľom a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

V kontexte vyššie uvedeného a zohľadniac námietky týkajúce zákonnosti dokazovania, najvyšší súd poukazuje na závery uvedené v odôvodnení rozsudku krajského súdu, ktorý poukázal na zákonné, rozsiahle a dostatočné vykonanie hlavného pojednávania pred okresným súdom (vlastná výpoveď obvineného, svedecké výpovede svedkov a listinné dôkazy). Vínou obvineného tak mal za ustálenú aj odvolací súd, ako aj za správnu považoval právnu kvalifikáciu konania obvineného ako pokračovací zločin úverového podvodu spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 222 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona, pretože obvinený spoločným konaním vylákal od iného úver tým, že ho uviedol do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru a splácanie úveru a tak mu spôsobil značnú škodu.

Vo vzťahu k námietke obvineného spočívajúcej v tom, že bolo porušené právo obvineného na obhajobu v dôsledku toho, že súdy konali proti nemu ako ušlému, pričom na takéto konanie neboli splnené podmienky, najvyšší súd uvádza, že ak bolo vo veci vykonané konanie proti ušlému podľa § 358 a nasl. Trestného poriadku, hoci pre takéto konanie neboli splnené zákonné podmienky alebo napriek tomu, že súd o tom, že sa bude takto vo veci konať nerozhodol podľa § 360 Trestného poriadku a v dôsledku tohto procesného postupu bola obvinenému znemožnená účasť na hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí, je táto chyba dôvodom na podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku a na vyslovenie výroku dovolacieho súdu, že bol porušený zákon v uvedených ustanoveniach (rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 11/2012). Obsahom práva na obhajobu, ktoré je prvkom spravodlivého procesu, je aj možnosť vznášať osobne a tiež prostredníctvom obhajcu námietky proti prvostupňovému rozsudku na odvolacom súde. Odňatie tejto možnosti vykonaním verejného zasadnutia bez prítomnosti obvineného pre ktorý postup neboli splnené zákonné podmienky, naplnia dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku. Uvedený nezákonný postup v sebe ale zároveň zahŕňa aj zásadné porušenie práva na obhajobu, a preto v takom prípade neprichádza do úvahy záver o naplnení dovolacieho dôvodu aj podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku z dôvodu, že v uvedenej situácii je ustanovenie § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku v pomere špeciality k § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 6/2011).

Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že právo obvineného zúčastniť sa konania pred súdom nemá absolútnu povahu. Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre podotkol, že absolútny zákaz vedenia súdneho konania v neprítomnosti obžalovaného by mohol v niektorých prípadoch paralyzovať trestné konanie napr. tým, že by mohlo dôjsť k znehodnoteniu dôkazov, k premlčaniu trestného stíhania alebo dokonca k denegatio iustitae (rozsudok vo veci Colozza proti Taliansku z 12. februára 1985, č. 9024/80). Skutočnosť, že trestné konanie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, nie je sama osebe porušením článku 6 Dohovoru. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva má mať obvinený, ktorý bol odsúdený v neprítomnosti, následnú možnosť dosiahnuť nové prejednanie a posúdenie svojej trestnej veci z hľadiska skutkového i právneho, pričom výnimkou z tohto pravidla sú prípady, keď sa jednoznačne preukáže, že sa obvinený svojho práva zúčastniť sa konania pred súdom vzdal alebo že mal v úmysle vyhnúť sa trestnému procesu (rozsudky vo veciach Sejdivic proti Taliansku z 1. marca 2006, č. 56581/00, Idalov proti Ruskej federácii z 22. mája 2012, č. 5826/03, Sanader proti Chorvátsku z 12. februára 2015, č. 66408/12). Inými slovami, obvinený, ktorý si svoju neprítomnosť na konaní zavinil sám, nemá na nové konanie právo (rozsudok vo veci Medenica proti Švajčiarsku zo 14. júna 2001, č. 20491/92), a teda pre obvineného, ktorý sa útekem „vyhol“ trestnému procesu, právo na nové prejednanie veci z článku 6 Dohovoru neplynie (nález z 15. júna 2023, sp. zn. III. ÚS 53/2023).

Ústavný súd Slovenskej republiky taktiež konštatoval, že v prípade právoplatného odsúdenia v rámci konania proti ušlému je právoplatné odsúdenie in contumaciam možné považovať za súladné s článkom 6 Dohovoru za predpokladu, že obvinený si je vedomý, že je proti nemu vedené trestné stíhanie, pozná obsah obvinenia a z vlastnej vôle sa zriekol práva zúčastniť sa na hlavnom pojednávaní, resp. sa vyhýba spravodlivosti, pričom je v konaní proti ušlému riadne zastúpený obhajcom (nález zo 6. júna 2007, sp. zn. I. ÚS 15/07).

Nie každá neprítomnosť obvineného teda má za následok začatie konania proti ušlému, nakoľko musí ísť o úmyselnú (cielenú) neprítomnosť obvineného s cieľom vyhnúť sa trestnému stíhaniu. Samotný pobyt obvineného v zahraničí sám osebe nenaplnia podmienku na začatie trestného stíhania proti ušlému. Existencia úmyslu páchatel'a vyhnúť sa trestnému stíhaniu je obligatórnym predpokladom pre konanie proti ušlému, ktorý musí byť preukázaný. Jednoducho povedané, ak bolo preukázané, že obvinený o trestnom stíhaní vie, potom možno konštatovať, že sa mu úmyselne vyhýba.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že okresný súd po vyčerpaní procesných možností zabezpečiť účasť obvineného na verejnom zasadnutí, na ktorom sa mala schvaľovať dohoda o vine a treste (č. l. 348 - 351), nariadeného predvedenia ani vydaných príkazov na zatknutie a európskych

zatýkacích rozkazov, prokurátorovom späťvzatí návrhu na schválenie dohody o vine a treste (29. októbra 2020, č. l. 512) a podaní obžaloby (30. novembra 2020, č. l. 527 - 531), opatrením z 22. marca 2022, sp. zn. 3T/94/2020 (č. l. 651), rozhodol podľa § 360 a § 358 ods. 1 Trestného poriadku, že proti obvinenému sa bude konať ako proti ušlému a vykonal hlavné pojednávanie 23. marca 2022, 14. júla 2023 a 18. septembra 2023 proti obvinenému ako proti ušlému. Uznesenie o vznesení obvinenia bolo obvinenému doručené 14. marca 2014. Obvinený si prevzal predvolanie na hlavné pojednávanie, výzvu a obžalobu 24. júna 2021 (č. l. 579 - 580). Ostatné súdne zásielky s predvolaním na hlavné pojednávanie na adrese v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktorú zistili orgány činné v trestnom konaní (č. l. 391), si obvinený nepreberal. Predvolanie na hlavné pojednávanie 14. júla 2023 a 19. júla 2023 bolo vyvesené na úradnej tabuly okresného súdu od 9. júna 2023 do 9. júla 2023 (č. l. 784). Ďalej zo spisového materiálu vyplýva, že obvinený 19. júna 2023 telefonicky kontaktoval okresný súd a uviedol, že hlavného pojednávania určeného na 19. júla 2023 sa nevie zúčastniť aj vzhľadom na to, že býva veľmi ďaleko; zároveň boli obvinenému oznámené termíny hlavného pojednávania určené na 14. júla 2023 a 19. júla 2023 (úradný záznam z 19. júna 2023, č. l. 803). Obvinený 24. júla 2023 opätovne telefonicky kontaktoval okresný súd, aby sa informoval o výsledku hlavného pojednávania zo 14. júla 2023 a 19. júla 2023 s tým, že mu bolo oznámené, že hlavné pojednávanie bolo odročené z dôvodu žiadosti obhajcu a bol určený nový termín hlavného pojednávania na 18. septembra 2023, ktorý mu bol oznámený (úradný záznam z 24. júla 2023, č. l. 1043). Predvolanie na hlavné pojednávanie konané 18. septembra 2023 bolo zverejnené na úradnej tabuli okresného súdu od 24. júla 2023 do 24. augusta 2023 (č. l. 1032). Predvolanie na verejné zasadnutie konané 6. mája 2024 bolo zverejnené na úradnej tabuli krajského súdu od 16. apríla 2024 do 7. mája 2024 (č. l. 1134).

Možno poukázať aj na záver krajského súdu, ktorý sa vysporiadal z rovnakou námietkou obvineného v odôvodnení napadnutého rozsudku, že okresný súd mal splnené všetky zákonné podmienky pre postup v zmysle § 358 ods. 1 Trestného poriadku. Vzhľadom na neúspešnosť všetkých aktivít na zabezpečenie účasti ušlého obvineného na hlavnom pojednávaní a následne vzhľadom na zistený jeho pobyt vo Veľkej Británii, okresný súd správne vydal zatýkací rozkaz, ktorý nebol zo strany Veľkej Británie realizovaný vzhľadom na skutočnosť, že obvineného odmietli vydať na územie Slovenskej republiky. Využitie telemostu v danom prípade ani podľa názoru odvolacieho súdu neprichádzalo do úvahy, avšak v prípade ušlého obvineného boli splnené podmienky tak na spravodlivý proces, ako aj zabezpečené právo obhajoby tým, že ušlému obvinenému bol ustanovený obhajca, ktorému prináležali všetky práva, ktoré vyplývajú obvinenému z Trestného poriadku.

Najvyšší súd z obsahu spisu mal rovnako preukázané, že boli vykonávané dôsledne všetky dostupné úkony orgánov činných v trestnom konaní a okresného súdu smerujúce k tomu, aby bola zabezpečená prítomnosť obvineného v konaní pred súdom (na verejnom zasadnutí, na ktorom sa mala schvaľovať dohoda o vine a treste, ako aj na hlavnom pojednávaní okresného súdu). Najvyšší súd preto vyhodnotil tieto námietky obvineného ako nedôvodné, pričom možno konštatovať vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, že sa vedome vyhýbal trestnému stíhaniu, keďže pre orgány činné v trestnom konaní a súd nebol dosiahnuteľný. Konanie proti ušlému objektívne zapríčinil sám obvinený, ale pritom nedošlo k zásadnému obmedzeniu jeho práv, vrátane práva na obhajobu.

Na to, aby mohlo byť vedené konanie proti ušlému sa vyžaduje úmysel obvineného vyhýbať sa trestnému konaniu. Z vyššie uvádzaných skutočností je úmysel obvineného jasne daný, keďže vedomý si vedeného trestného stíhania voči svojej osobe opustil územie Slovenskej republiky a zdržiaval sa v cudzine, v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktoré ho odmietlo opakovane vydať na základe okresným súdom v tejto veci vydaných európskych zatýkacích rozkazov (posledný vydaný 21. júla 2022, č. l. 691 - 700, odmietnutý rozhodnutím Magistrátneho súdu vo Westminsteri z 24. apríla 2023, č. l. 808 - 841, preklad na č. l. 993 - 1024).

Dovolací súd preskúmal argumentáciu obvineného týkajúcu sa dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku a zistil, že tento nebol naplnený. Všetky zákonné podmienky na uskutočnenie konania proti ušlému boli splnené.

S poukazom na vyššie uvedené najvyšší súd konštatuje, že § 371 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku je v pomere špeciality k § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a nie je teda možný záver o ich súčasnom naplnení, preto nie je možné uplatňovať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Žiada sa pripomenúť, že v zmysle platnej judikatúry je zásadným porušením práva na obhajobu najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku, ktoré by mohlo mať vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania, ktoré smerujú k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (keď obvinený nemal obhajcu v prípade spadajúcom pod dôvod povinnej obhajoby, ak predmetné porušenie práva na obhajobu malo vplyv na priebeh alebo konečný výsledok trestného konania, tiež napr. vykonanie verejného zasadnutia o odvolaní bez prítomnosti obhajcu obvineného, hoci na to obvinený nedal súhlas a pod.). Právo na obhajobu je v zmysle dovolacieho dôvodu podľa písmena c) potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a jeho obsahom je, okrem iného, aj možnosť obvineného vznášať námietky proti prvostupňovému rozsudku na odvolacom súde. Avšak s prihliadnutím na charakter konania proti ušlému právo na obhajobu obvinený využíva výlučne prostredníctvom (ustanoveného) obhajcu, čím je úplne zaistené právo na obhajobu obvineného, ktorý nie je osobne prítomný, a preto nemôže svoje práva vykonávať. Najvyšší súd k tomu dodáva, že obvinený bol v konaní proti ušlému od počiatku riadne zastúpený ustanoveným obhajcom (opatrenie okresného súdu z 20. novembra 2020, sp. zn. 9Tp/61/2020, č. l. 526), ktorému boli doručované písomnosti a ktorý sa zúčastnil tak hlavného pojednávania na okresnom súde ako aj verejného zasadnutia na krajskom súde.

Je potrebné taktiež zdôrazniť, že trestné konanie sa posudzuje komplexne ako jeden celok a nie je možné z hľadiska zachovania práv obvineného hodnotiť len niektoré parciálne, jednotlivo extrahované úkony, resp. postupy a na základe nich konštatovať zásadné porušenie jeho obhajobných práv. Najvyšší súd však z obsahu rozsudku okresného súdu, ako ani rozsudku krajského súdu nezistil žiadne skutočnosti svedčiacie o tom, že by v priebehu konania na súdoch nižšieho stupňa došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu. Naopak, jeho právo na obhajobu bolo v priebehu trestného konania v plnom rozsahu zachované, pričom obvinený mal možnosť zúčastňovať sa hlavných pojednávaní a uplatňovať svoje práva, či už osobne, alebo prostredníctvom (ustanoveného) obhajcu, pričom toto svoje právo v priebehu konania aj aktívne využíval.

Pokiaľ ide o argumentáciu ohľadom nevyhoveniu návrhu na prerušenie trestného stíhania podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku, dovolací súd sa stotožnil s názorom krajského súdu, že k takémuto postupu neboli splnené zákonné podmienky. Novela Trestného zákona doposiaľ nenadobudla účinnosť, nakoľko jej účinnosť bola pozastavená uznesením ústavného súdu, a preto nie je aplikateľná na žiadne trestné veci. Jej ustanovenia teda nie sú nateraz rozhodujúce vo veci samej v žiadnej trestnej veci, a preto v tejto situácii nie je možné aplikovať ustanovenie o prerušení trestného stíhania podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku, či obdobné ustanovenia týkajúce sa trestného konania. Prerušenie trestného stíhania podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku v dôsledku uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2024, sp. zn. PL. ÚS 3/2024, by bol postup zjavne v rozpore so zákonom.

Možno poznamenať, že obligatórne dôvody prerušenia trestného stíhania, vymenované v § 228 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, sú tvorené či už faktickými alebo právnymi prekážkami, ktoré ak nastanú, objektívne súdu znemožňujú na určitý čas vo veci konať a rozhodnúť. Takouto právnou prekážkou by nepochybne bolo, ak by Ústavný súd Slovenskej republiky pozastavil účinnosť niektorého z trestných činov uvedených v osobitnej časti v čase rozhodovania platného a účinného Trestného zákona, teda súdu by absentovalo zákonné ustanovenie, podľa ktorého by mohol posúdiť trestnosť skutku popísaného v obžalobe. O takýto prípad, ako uviedol krajský súd, však v predmetnej veci nejde, nakoľko Ústavný súd Slovenskej republiky svojim uznesením pozastavil účinnosť novely Trestného zákona, a to ešte pred tým, ako predmetná novela účinnosť skutočne nadobudla. Číže krajskému súdu nič nebránilo v pokračovaní trestného konania a následného rozhodnutia vo veci. Podľa schváleného znenia zákona mala novela Trestného zákona nadobudnúť účinnosť 15. marca 2024, pričom uznesenie Ústavného súdu

Slovenskej republiky, ktorým bola jej účinnosť pozastavená, bolo v Zbierke zákonov vyhlásené 11. marca 2024. Je tak zrejmé, že novela Trestného zákona zákonom č. 40/2024 Z. z. do rozhodnutia krajského súdu nenadobudla účinnosť (z dôvodu pozastavenia jej účinnosti) a teda na predmetnú trestnú vec sa reálne nemohla vzťahovať. Pozastavenie účinnosti doposiaľ nikdy neúčinného právneho predpisu totiž nepredstavuje reálnu, ale iba hypotetickú právnu prekážku, ktorá súdu nebráni v rozhodnutí vo veci, a preto vo vzťahu k nej nie je možné aplikovať postup podľa § 228 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku s poukazom na § 283 ods. 1 Trestného poriadku (primerane uznesenie najvyššieho súdu z 28. mája 2024, sp. zn. 2 Tost 24/2024).

Vychádzajúc z platnej judikatúry najvyššieho súdu, tento posudzuje napadnuté rozhodnutie z hľadiska súladu so zákonom účinným v čase vyhlásenia tohto rozhodnutia. Pri rozhodovaní o dovolaní napadnutej okolnosti patriacej do oblasti posudzovania trestnosti činu alebo ukladania trestu však zohľadní aj zmenu právneho stavu v čase od vyhlásenia napadnutého rozhodnutia do momentu rozhodovania dovolacieho súdu, ktorá je relevantná v súvislosti s ústavným princípom retroaktivity Trestného zákona, resp. jeho zmeny priaznivej pre páchatel'a (článok 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a § 2 ods. 1 Trestného zákona) a dôsledkom aplikácie tohto princípu pre možné rozhodovanie v novom konaní (rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 46/2014-I).

Napokon vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, treba vo všeobecnej rovine pripomenúť, že v jeho rámci nemožno namietať neprimeranosť uloženého trestu, ale výlučne iba to, že trest bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že za zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona (účinného do 5. augusta 2024) ustanovil zákon trest odňatia slobody na 5 rokov až 10 rokov. V zmysle novelizovaného Trestného zákona (účinného od 6. augusta 2024) by konanie obvineného bolo právne kvalifikované ako zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody na 2 rokov až 8 rokov. Novela Trestného zákona upravila aj § 38 Trestného zákona, kedy nedochádza k aplikácii odseku 3 a odseku 5 predmetného ustanovenia v predchádzajúcom znení, avšak v predmetnom prípade by došlo k aplikácii odseku 3 v súčasnom znení.

V kontexte vyššie uvedeného najvyšší súd odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, z ktorého vyplýva, že obvinený má síce šesť záznamov, avšak prihliadať je možné len na odsúdenia, ktoré tvoria súčasť skutku. Vzhľadom na tú skutočnosť nebolo možné prihliadať na príťažujúcu okolnosť uvedenú v § 37 Trestného zákona. Keďže pri osobe obvineného bola tak zistená len poľahčujúca okolnosť uvedená v § 36 písm. l) Trestného zákona, bolo potrebné upraviť zákonom stanovenú trestnú sadzbu pri § 222 ods. 4 Trestného zákona (5 rokov až 12 rokov) najprv postupom podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona a tak znížiť hornú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu (5 rokov až 9 rokov 8 mesiacov) a až následne túto sadzbu upraviť aj v zmysle § 38 ods. 5 Trestného zákona, a to zvýšiť dolnú hranicu o jednu polovicu. Takto bolo potrebné ukladať obvinenému trest odňatia slobody v upravenej trestnej sadzbe vo výmere 7 rokov 3 mesiace až 9 rokov 8 mesiacov. Pri osobe obvineného odvolací súd dospel k záveru, že je postačujúce uloženie trestu odňatia slobody na dolnej hranici takto upravenej trestnej sadzby. V posudzovanej veci, pokiaľ ide o uložený trest odňatia slobody, ide o taký druh trestu, ktorého uloženie zákon (účinný v čase ukladania) za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, pripúšťa a rovnako tak výmera tohto trestu je v rámci zákonnej trestnej sadzby. Je teda zrejmé, že krajským súdom obvinenému uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 3 mesiace je uložený v zákonom stanovenej trestnej sadzbe, primeraný spáchanému trestnému činu a nezakladá dôvodnosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Zjednodušene povedané, pokiaľ ide o uložený trest odňatia slobody obvinenému, ide o taký druh trestu, ktorého uloženie zákon za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného pripúšťa, rovnako tak výmera tohto trestu je v súlade so súčasnou právnou úpravou v rámci zákonnej trestnej sadzby a

nezakladá dôvodnosť dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. h) Trestného poriadku.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto dovolanie obvineného I.O. R. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.